

Commission Permanente Construction

Vaste Commissie Bouw

31/03/2026 – Jour d'étude / Studiedag

FEDRIS

ARBEIDSONGEVALLEN IN DE BOUWSECTOR

STUDIE VRIJE TEKSTVELDEN
– OORZAKEN ONGEVALLLEN

Arbeidsplaatsongevallen in de Bouwsector

- Bouwsector: Nace 41+42+43
Arbeidsplaatsongevallen met ernstige gevolgen (situatie juli 2025)
TAO > 6 Maanden of BAO
 - ≠ ernstige AO, definitie Codex Welzijn op het Werk
 - EUROSTAT: TAO > 6 Maanden ⇒ wordt beschouwd als een arbeidsongeval met BAO
 - 968 AO (arbeidsplaats) in 2023 in de bouwsector
- In deze presentatie: gebruik van de vrije tekstvelden voor
 - Afwijkende gebeurtenis 51 - val van hoogte
 - Gebruik van een specifiek handwerktuig
 - Specifieke oorzaak AO: elektrificatie

Beschrijving van de vrije tekstvelden (VTV)

- In de aangifte van een AO: mogelijkheid tot invullen van de **vrije tekstvelden**
 - ✓ TTypelieu: beschrijving van de plaats van het ongeval
 - ✓ TTypetrav: beschrijving van het soort werk
 - ✓ TActphys: beschrijving van de fysieke activiteit
 - ✓ TDéviation: beschrijving van de afwijkende gebeurtenis
 - ✓ TContmod: beschrijving van de contactwijze verwonding

Afwijkende gebeurtenis 51: val van hoogte - Voorbeeld VTV

Enkele willekeurig gekozen AO uit 2023

No. AT	TTYPELIEU	TTYPETRAV	TACTPHYS	TDEVIATION	TCONTMOD
1	nieuw magazijn	inrichten magazijn	inrichten magazijn	VAL VAN LADder	val van ladder
2	PAS DE COMMENTAIRE	Debout sur des boblocs, il tenait une barre de fer	PAS DE COMMENTAIRE 	Debout sur des boblocs, Francis aidait au ressoudage d'une patte sur le crible en tenant une barre de fer. Soudain, celle-ci a glissé et il est tombé en arrière de > 2m.	Debout sur des boblocs, Francis aidait au ressoudage d'une patte sur le crible en tenant une barre de fer. Soudain, celle-ci a glissé et il est tombé en arrière de > 2m.
3	ATELIER	MENUISIER	MONTAGE D'UN PANNEAU - MONTEE D'UNE ECHELLE	PERTE D'EQUILIBRE - CHUTE	MONTAGE PANNEAU SUR ECHELLE, PERTE D'EQUILIBRE, DOULEUR CHEVILLE G
4	Bouwplaats	dakwerk	op het dakgaan	ijsgang op het dak	uitgeschoven op een plat dak en de koepelplaat gevallen
5	SL STOND OP LADDER OM LOSHANGENDE	TELENETKABELS AAN GEVEL TE BEVESTI-	GEN. LADDER IS WEGGESCHOVEN WAARDOOR	SL IS GEVALLEN EN LADDER OP SL VIEL.	CALCANEUSFRACTUUR+ SNIJWONDE WENKBRA
6	beneden dragen plank ,val van trap	beneden dragen plank ,val van trap	beneden dragen plank ,val van trap	beneden dragen plank ,val van trap	beneden dragen plank ,val van trap
7	MAGAZIJN	ELEKTRICITEITSWERKEN	LAMP (PLAFOND) NAKIJKEN MET BEHULP VANLADDER	VAL VAN HOOGTE (LADDER) OP GROND (BETON)	VAL VAN HOOGTE (LADDER) OP GROND (BETON) - POLSFRACTUUR BILATERAAL, FRACTUURLUXATIE LINKER HEUP, TANDFRACTUUR - POLSEN, HEUP LINKS, MOND
8	GEEN COMMENTAAR	GEEN COMMENTAAR	GEEN COMMENTAAR	GEEN COMMENTAAR	GEEN COMMENTAAR

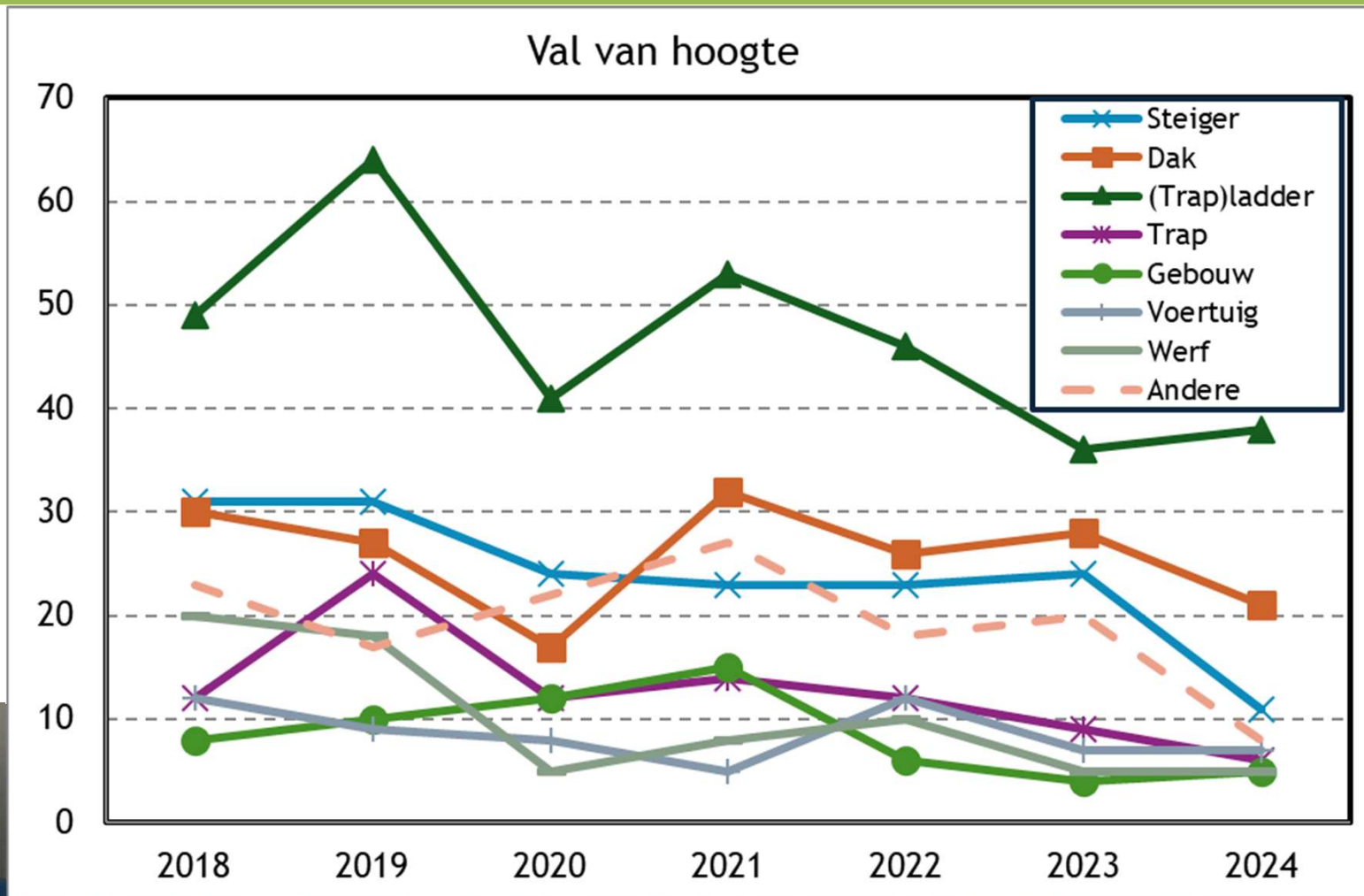
Gebruik van de VTV

- Problemen/Beperkingen:
 - ✓ Vrijwillig invullen ...
 - ✓ Onvolledige of afwezige info (*geen commentaar*)
 - ± 70 à 75% bruikbare info
 - ± 15% geen info
 - Gedeeltelijke info
 - ✓ Spelling van woorden (échaffaudage (5), lader/ladder, ...), accenten, ...
- Methodologie : lijst van AO met VTV
 - ✓ Opzoeking met sleutelwoorden, e.g. échelle, escabeau / (trap)ladder
{@VTV} like "*ladder*" or {@VTV} like "*chelle*" or {@VTV} like "*escab*"
 - ✓ Manuele opzoeking en/of verificatie!
- Grondige studie van AO; gericht maar beperkt in omvang

Casus 1 : Val van hoogte (afwijkende gebeurtenis 51)

- 133 AO in 2023 met ernstige gevolgen
- Categorieën
 - ✓ Toit / dak
 - ✓ Échelle, escabeau / (trap)ladder
 - ✓ Escalier, marche / trap, trede
 - ✓ Échafaudage / steiger, stelling
 - ✓ Bâtiment / gebouw (muur, veranda, zolder, kelder, keuken, verdiep, garage...)
 - ✓ Véhicule / voertuig (vracht- of bestelwagen, kraan, hoogtewerker, container, aanhangwagen, ...)
 - ✓ Chantier / werf
 - ✓ Autre / overige (hierboven niet vermeld of onbekend)

Casus 1: Val van hoogte - opzoeking sleutelwoorden

2023:
24
28
36
9
4
7
5
20
Total:133

Casus 1: Val van hoogte

2023	Resultaat	Manuele Revisie
Dak	28	23
(Trap)ladder	36	40
Steiger	24	24
Trap	9	9
Gebouw	4	5
Voertuig	7	8
Werf	5	5
Andere	20	19
Totaal	133	133

Casus 1: Val van hoogte - manuele onderverdeling

2023 Steiger	Aantal
weggliden, kantelen door val van voorwerp	1
verplaatsen of montage	2
foutieve installatie, breuk	6
glijden, struikelen van slo	8
verlies van evenwicht, val van	5
onbekend	2
Totaal	24

2023 Dak	Aantal
breuk, val van voorwerp	4
glijden, struikelen van slo	7
verlies van evenwicht	3
obstakel bij afdalen	2
foutieve installatie, beveiliging	3
onbekend	4
Totaal	23

1. EN SE RETENANT A L'ÉCHAFFAUDAGE, LES BARRES DE SÉCURITÉ N'ÉTAIENT PAS FIXÉES
2. sur échafaudage l'ouvrier n'a de souvenir comment il s'est retrouvé sur le sol et est tombé car l'échafaudage était pas sécurisé
3. STALEN VLOER IS GEKANTELD WAARDOOR SLO EVENWICHT VERLOOR
4. passerelle de l'échaffaudage a laché planche de bois passerelle s'est arrachés on pied
5. VERLIES EVENWICHT DOOR BREKEN VAN METSELKOORD VAL VAN STELLING
6. PENDANT L'ASCENTE, FIXATIONS ONT LACHE & VIC EST TOMBE

Casus 1: Val van hoogte - manuele onderverdeling

2023 Ladder	Aantal
weggliden, kantelen	10
kantelen door val van voorwerp op	1
weggliden, misstap van slo	10
verlies evenwicht (dragen voorwerp)	17
onbekend	2
Totaal	40

2023 Trap	Aantal
weggliden, kantelen	1
weggliden, misstap van slo	6
verlies evenwicht (dragen voorwerp)	1
onbekend	1
Totaal	9

Glijden: Glad oppervlak (3)

Casus 1: Val van hoogte (AG 51)

Volgens gevolgen van het AO

Categorisering (sleutelwoorden en/of manueel) leidt tot meer gedetailleerde karakterisering van AO

Gevolgen	dak	ladder	steiger	trap	gebouw	voertuig	werf	andere	Totaal
2-TAO>6M	7	15	7	2	2	3	4	4	44
3-BAO	16	24	17	7	3	5	1	15	88
4-Dodelijk	0	1	0	0	0	0	0	0	1
Totaal	23	40	24	9	5	8	5	19	133

Casus 1: Val van hoogte (AG 51)

Volgens de aard van het letsel

Aard van het Letsel	dak	ladder	steiger	trap	gebouw	voertuig	werf	andere	Totaal
20 Botbreuken	9	8	6	5	1	1	0	4	34
21 Gesloten botbreuken	7	11	5	1	0	2	0	5	31
11 Oppervlakkige letsels	0	7	2	0	0	0	1	2	12
120 Multipiele letsels	4	1	2	1	1	0	0	0	9
32 Verstuikingen en verrekkingen	1	3	2	0	0	2	0	0	8

Casus 1: Val van hoogte (AG 51)

Volgens de plaats van het letsel

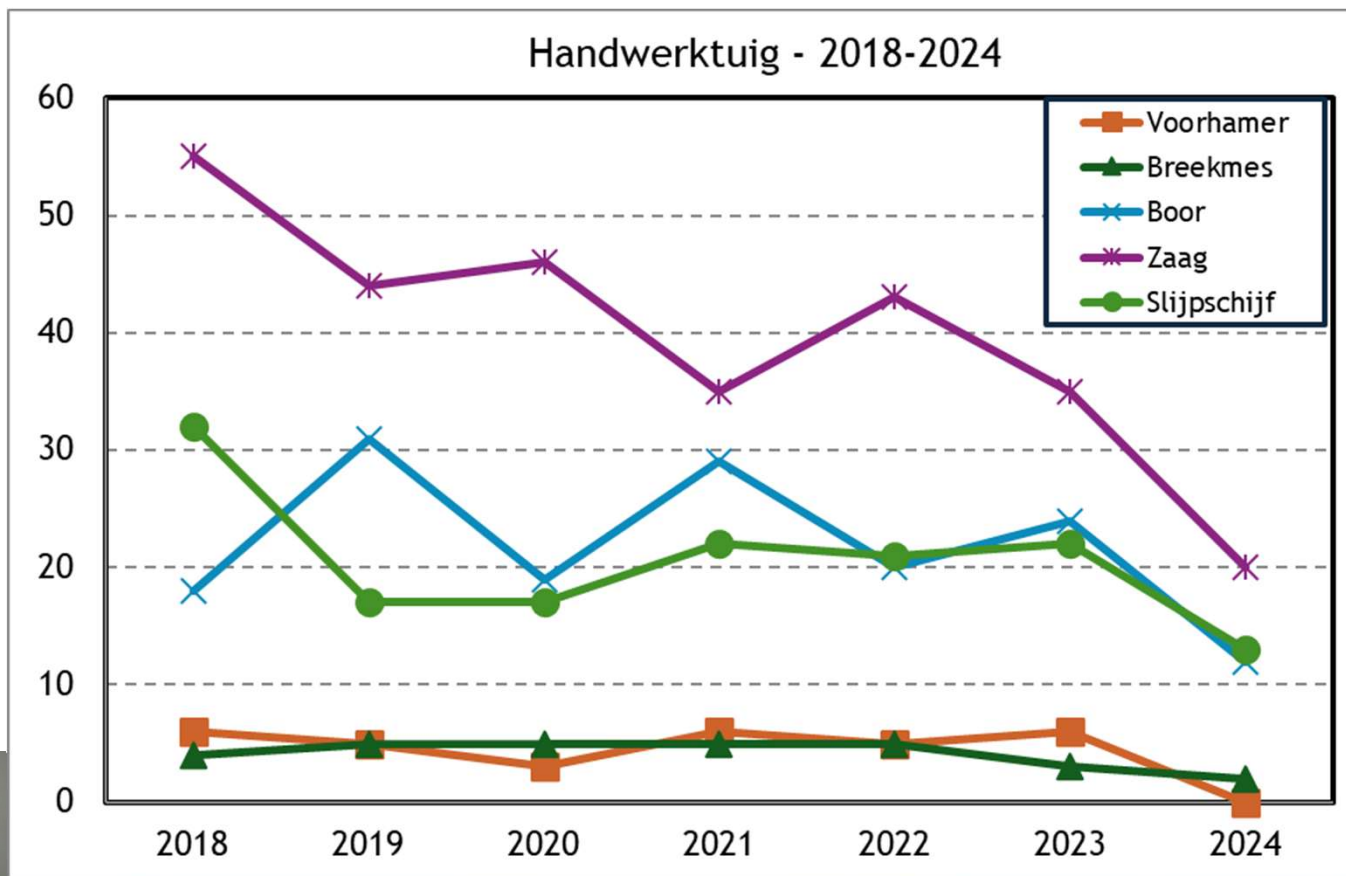
Plaats van het Letsel	dak	ladder	steiger	trap	gebouw	voertuig	werf	andere	Totaal
78 Diverse plaatsen van het lichaam gewond	9	3	8	1	1	1	1	2	26
62 Been, inclusief knie	1	6	4	2	0	1	1	1	16
55 Pols	1	4	4	0	0	0	1	0	10
64 Voet	0	5	3	0	0	1	0	1	10
51 Schouder en schoudergewrichten	1	4	0	0	0	1	0	3	9

Casus 2: Gebruik van een specifiek handwerktuig

- Categorieën
 - ✓ Masse, pied-de-biche, levier / voorhamer, moker, koevoet
 - ✓ Cutter / breekmes (“*stanley*”)
 - ✓ Meule(use) / slijpmachine of -schijf
 - ✓ Perceuse (percer) / boor(machine), boren
 - ✓ Scie, scier / zaag, zagen
- 89 AO in 2023 met ernstige gevolgen

Casus 2: Gebruik handwerktuig - opzoeking sleutelwoorden

2023:
6
3
24
35
22
Totaal: 90

Casus 2: Gebruik handwerktuig Volgens gevolgen van het AO (2023)

Gevolgen	Voorhamer	Breekmes	Boor	Zaag	Slijpschijf
2-TAO>6M	0	0	4	4	2
3-BAO	5	3	20	31	20
4-Dodelijk	0	0	0	0	0
Totaal	5	3	24	35	22

Som: 89

Casus 2: Gebruik handwerktuig Volgens betrokken voorwerp (2023)

Betrokken voorwerp	Voorhamer	Breekmes	Boor	Zaag	Slijpschijf
07.01 Mechanisch handgereedschap - voor zagen	0	0	0	16	1
07.05 Mechanisch handgereedschap - voor boren, draaien, schroeven	0	0	9	0	0
10.11 Bewerkingsmachines - voor zagen	0	0	0	6	2
07.03 Mechanisch handgereedschap - voor slijpen, steken, beitelen (grootte hagen zie 09.02), snoeien, maaien	0	0	0	0	5
06.02 Handgereedschap - niet gemotoriseerd - voor snijden, snoeien (incl. scharen, kniptangen, snoeischaren)	0	2	0	1	0
06.03 Handgereedschap - niet gemotoriseerd - voor slijpen, steken, beitelen, snoeien, maaien	0	1	0	1	0
02.03 Constructies, oppervlakken in de hoogte – beweegbaar – (rolsteigers, verplaatsbare ladders, werkbakken, hefplatformen)	0	0	2	0	0
06.99 Handgereedschap - niet gemotoriseerd - voor overige werkzaamheden, behorend tot groep 06, maar hierboven niet vermeld	2	0	0	0	0

Disqueuse thermique

Doorslijpmachine
Betonzaag

Casus 2: Gebruik handwerktuig

Volgens betrokken voorwerp (2023) - voorhamer / koevoet

No. AT	TTYPELIEU	TTYPETRAV	TACTPHYS	TDEVIATION	TCONTMOD
1	chantier	ouvrier	A VOULU PLIER UN BANC DE FER DU COFFRAGE ET EN FORCANT S'EST FAIT MAL. AURAIT DU UTILISER UN LEVIER	A VOULU PLIER UN BANC DE FER DU COFFRAGE ET EN FORCANT S'EST FAIT MAL. AURAIT DU UTILISER UN LEVIER	A VOULU PLIER UN BANC DE FER DU COFFRAGE ET EN FORCANT S'EST FAIT MAL. AURAIT DU UTILISER UN LEVIER
2	Chantier de voirie et réseaux divers.	Travaux d'assainissement.	Travaux manuels de pose de gaines en plastique.	Perte partielle de controle d'une massette au moment de casser un ancien tuyau.	Plaie à l'auriculaire gauche suite au heurt avec le tuyau.
3	Site de la Carrière des Limites	Mécanicien	Déblocage porte arrière du camion brosse 'BR8'	En décalant le verrou manuellement via un 'pied de biche', la porte s'est finalement ouverte et la victime a été entraînée par le chargement (boue).	La victime s'est retrouvée au sol sous l'amas de terres détrempées. Un élément composé de terres est retombé sur sa cheville gauche.
4	PAS DE COMMENTAIRE	DECOFFRAGE	PAS DE COMMENTAIRE	PERTE CONTROLE OUTIL (PIED DE BICHE)	LA VICTIME S'EST COINCE LE DOIGT ENTRE UN PIED DE BICHE ET UN MUR EN DECOFFRANT LA VICTIME A TARDE A VOIR UN MEDECIN PENSANT QUE CE N'ETAIT PAS GRAVE
5	OPSTARTEN VAN BOUWPLAATS	RUPS OPLEGGEN VAN MINIGRAVER	HEROPLIG VAN RUPS OP MINIGRAVER MET BREEKIJZER	HEROPLIG VAN RUPS OP MINIGRAVER MET BREEKIJZER	BREEKIJZER BOTST TEGEN KNIE

14.12 Lasten – met de hand gebruiken

6.99 Ander Handgereedschap - niet gemotoriseerd

14.10 Lasten - d.m.v. mechanisch transportmiddel verplaatst

06.09 Handgereedschap - niet gemotoriseerd - voor extractie van materialen en grondbewerking (incl. landbouwwerktuigen)

6.99 Ander Handgereedschap - niet gemotoriseerd

Casus 2: Gebruik handwerktuig Volgens de aard van het letsel (2023)

Aard van het Letsel	Voorhamer	Breekmes	Boor	Zaag	Slijpschijf
12 Open wonden	1	3	2	16	10
21 Gesloten botbreuken	1	0	5	2	1
11 Oppervlakkige letsels	0	0	2	4	2
20 Botbreuken	1	0	3	2	0
32 Verstuikingen en verrekkingen	0	0	4	1	0
22 Open botbreuken	0	0	0	3	1
13 Vleeswonden met verlies van weefsel	0	0	0	3	1
10 Wonden en oppervlakkige letsels	0	0	0	1	2
39 Andere soorten ontwrichtingen, verstuikingen en verrekkingen	0	0	2	0	1

Casus 3: Voorbeeld - Specifiek type AO - elektrificatie

- Vraag van EDPW mbt AO elektrificatie - 2024
- Doel : bepalen van de oorzaken van een specifiek type AO door gebruik te maken van de VTV ⇒ preventiemaatregelen...
- Selectie: AO dat behoort tot één van de volgende categorieën
 - ✓ Contactwijze verwonding 12 - Direct contact met elektriciteit, een elektrische ontlading op het lichaam krijgen
 - ✓ {@VTV} like "*lectrocu*" or {@VTV} like "*lektrocu*" or {@VTV} like "*lectrifi*" or {@VTV} like "*lektrifi*"

Casus 3: elektrificatie - 5 AO in 2024

No. AT	TTYPELIEU	TTYPETRAV	TACTPHYS	TDEVIATION	TCONTMOD
1		CONTROLLER PRODUCTION INSTALLATION	DENUDER UN CABLE	PRESENCE DE COURANT INEXPLIQUEE	ELECTROCUTION
2	Raccordement électrique	Raccordement du fil de terre avec le piquet de terre	Il raccordait le fil de terre mais son collègue l'avait mis sur une phase au lieu du neutre	Absence de test du câble avant le raccordement	Choc électrique
3	Het slachtoffer was op het ogenblik van het ongeval tewerkgesteld op een werf in Westerlo.	Het slachtoffer was op het moment van het ongeval bezig met het aanleggen van een waterleidingsbuis in een uitgegegraven sleuf.	PAS DE COMMENTAIRE	Elektrische storing door een defect in de installatie - met indir	Direct contact met elektriciteit, een elektrische ontlading op he
4	chantier	placer des cables	placer correctement un cable	Gwenn wou kabels beter steken heeft de kabelschoen in het bestaande ALSB geraakt, deze waren niet geïsoleerd	décharge électrique
5	op de openbare weg	werken aan de openbare verlichting iov Fluvius.	Verwijderen schakelapparaat.	Bij verwijderen schakelapparatuur is kortsluiting ontstaan.	Bij verwijderen schakelapparatuur is kortsluiting ontstaan.

Kabel-schoen

Contactwijze verwonding 51: Contact met een snijdend voorwerp (mes enz.)

Conclusie

- Met behulp van enkele concrete casussen
 - ✓ Afwijkende gebeurtenis 51 - val van hoogte
 - ✓ Gebruik van enkele specifieke handwerktuigen
 - ✓ Specifieke oorzaak AO: elektrificatie
- Aantonen hoe VTV kunnen helpen bij
 - ✓ Bepalen van oorzaken / omstandigheden van een AO
 - ✓ Kwaliteitscontrole van gegevens
 - ✓ Preventiemaatregelen

Dank U
Merci